

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

ASYL

STATUS 2018

Rejsudvalget 2017-18
REU Alm.del Bilag 341
Offentligt

ASYL – STATUS 2018

Forfattere: Lucienne J. Lokjær Jørgensen og Lise Garkier Hendriksen

Redaktion: Lise Garkier Hendriksen, Janne Bruvoll, Christoffer Badse og Louise Holck (ansv.)

Grafer/behandling af statistikdata: Sigrid Alexandra Koob

Redaktionen er afsluttet i juni 2018.

Denne rapport er en af fem rapporter, hvori Institut for Menneskerettigheder gør status over menneskerettighedssituationen på udlændingeområdet. De andre rapporter omhandler familiesammenføring, statsborgerskab, udvisning og udlevering og uregistrerede migranter. Rapporterne behandler udvalgte menneskeretlige emner og giver anbefalinger til forbedring af menneskeretsbeskyttelsen i Danmark. Instituttet udgiver lignende rapporter inden for en række andre emner. Se mere på menneskeret.dk/status.

e-ISBN: 978-87-93605-40-4

Layout: Hedda Bank

Forsidebillede: Pressefoto af flygtninge, der er ankommet til Padborg i september 2015.

Foto: Claus Fisker/Ritzau Scanpix

Oversættelse af resumé til engelsk: GlobalDenmark

© 2018 Institut for Menneskerettigheder

Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

Wilders Plads 8K

1403 København K

Telefon 3269 8888

menneskeret.dk

Denne publikation eller dele af den må reproduceres til ikke-kommerciel brug med tydelig angivelse af kilden.

Vi tilstræber, at vores udgivelser bliver så tilgængelige som muligt. Vi bruger for eksempel store typer, korte linjer, få orddelinger, løs bagkant og stærke kontraster. Læs mere om tilgængelighed på menneskeret.dk/tilgaengelighed

INDHOLD

RESUMÉ	4
SUMMARY	6
KAPITEL 1 – INTRODUKTION	8
KAPITEL 2 – UDVIKLINGEN I 2017-18	9
2.1 Udviklingen i tal	9
2.2 Menneskeretlige forbedringer	9
2.3 Nye udfordringer	9
2.4 Principielle afgørelser på området	10
2.5 Internationale organers vurdering af danske forhold	11
KAPITEL 3 – MENNESKERETTEN OG DANSK LOVGIVNING	12
3.1 Kort om den internationale ramme	12
3.2 Kort om de danske regler på området	14
KAPITEL 4 – ULEDSAGEDE MINDREÅRIGE ASYLANSØGERE	16
4.1 Den menneskeretlige beskyttelse: Uledsagede mindreårige er særligt sårbare	16
4.2 Danske forhold: Tager de danske regler nok hensyn til børns rettigheder?	17
4.3 Konklusion og anbefalinger	19
KAPITEL 5 – OVERFØRSEL AF ASYLANSØGERE TIL ET ANDET LAND EFTER DUBLIN-FORORDNINGEN	21
5.1 Den menneskeretlige beskyttelse: Dublin-forordningen giver plads til fleksibilitet og konkret hensyntagen	21
5.2 Danske forhold: Udnyttes Dublin-forordningens muligheder i det nødvendige omfang?	23
5.3 Konklusion og anbefalinger	24
KAPITEL 6 – FRIHEDSBERØVELSE AF ASYLANSØGERE	25
6.1 Den menneskeretlige beskyttelse: Grænser for hvornår asylansøgere kan frihedsberøves	25
6.2 Danske forhold: Nødvendigt med fokus på forholdene og på varigheden	27
6.3 Konklusion og anbefaling	29
NOTER	30

RESUMÉ

MENNESKERETTIGHEDER OG ASYL

Enhver stat har som udgangspunkt ret til at kontrollere udlændinges indrejse og ophold i staten. Det gælder også asylansøgere. Statens ret kan imidlertid begrænses af staternes internationale forpligtelser. Det følger blandt andet af FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder, at enhver har ret til at søge og få asyl mod forfølgelse i andre lande. Det såkaldte forbud mod refoulement indebærer desuden, at en stat ikke må udsende en udlænding, hvis den pågældende derved risikerer at blive udsat for overgreb som for eksempel politisk forfølgelse eller tortur. Dette princip følger af en lang række menneskerettighedskonventioner, blandt andet Flygtningekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Staterne kan derfor være forpligtede til at acceptere udlændinges ophold i landet.

I denne rapport giver vi et overblik over menneskeretten og udviklingen vedrørende asyl. Vi ser derefter nærmere på tre temaer med anbefalinger til forbedringer af den menneskeretlige beskyttelse i Danmark:

- Uledsagede mindreårige asylansøgere
- Overførsel af asylansøgere til et andet land efter Dublin-forordningen
- Frihedsberøvelse af asylansøgere

DEN MENNESKERETLIGE UDVIKLING I 2017-18

Der har i 2017-18 været særlig stor opmærksomhed på forholdene for børn i asylsystemet, som er blevet kritiseret fra flere sider. Det gælder særligt forholdene for uledsagede mindreårige asylansøgere og børn af afviste asylansøgere.

FN's Børnekomité kom i sin gennemgang af forholdene i Danmark i september 2017 med en række kritikpunkter og anbefalinger i forhold til asylsagsbehandlingen. Blandt andet anbefalede komitéen, at Danmark undlader at frihedsberøve asylansøgende børnefamilier, som afventer hjemsendelse. Komitéen anbefalede også, at Danmark sikrer, at barnets tarv indgår som det primære hensyn i alle beslutninger og aftaler i udlændingesager.

Instituttet ser det som et fremskridt, at Folketinget blandt andet har vedtaget ny lovgivning, der styrker det socialfaglige tilsyn med de indkvarteringssteder, hvor der bor uledsagede mindreårige asylansøgere. Udlændinge- og Integrationsministeriet og Flygtningenævnet er endvidere opmærksomme på udfordringer i forhold til sager om uledsagede mindreårige, der er vurderet til ikke at være modne nok til at gennemgå en asylsagsbehandling.

Instituttet ser det som en udfordring, at Folketinget har vedtaget, at en udlænding, der aktivt har modarbejdet afklaringen af sin identitet ved en ansøgning om opholdstilladelse, ikke længere kan meddeles

tidsbegrænset opholdstilladelse, medmindre der foreligger ganske særlige grunde.

RAPPORTENS VÆSENTLIGSTE ANBEFALINGER

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at:

- regeringen sikrer, at uledsagede mindreårige asylansøgere, som er vurderet til ikke at være modne nok til at gennemgå en asylsagsbehandling, men samtidig ikke kan få opholdstilladelse som uledsaget mindreårig, enten gives en midlertidig opholdstilladelse eller tildeles de fornødne sociale foranstaltninger.
- Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet sikrer, at der i alle sager om overførsel til et andet land efter Dublin-forordningen, hvor børn er omfattet, foretages de fornødne vurderinger af barnets tarv, at der indføres procedurer, som sikrer, at børn som udgangspunkt høres, og at dette sker på en børnevenlig måde, samt at barnets tarv og barnets mening tillægges passende vægt.
- Justitsministeriet sikrer, at frihedsberøvelse af asylansøgere m.v., herunder særligt sårbare personer som for eksempel mindreårige eller torturofre, kun sker, hvis myndighederne konkret vurderer at frihedsberøvelsen er nødvendig, og at frihedsberøvelse undlades, hvis der ikke kan findes passende faciliteter og forhold.

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER